

Kontrola metrologiczna analizatorów spalin

W świadomości użytkowników analizatorów spalin funkcjonuje dziś kilka błędnych stereotypów. O ile (na przykład) kierowcy i właściciele pojazdów ciężarowych zdają sobie sprawę z konieczności uwierzytelniania tachografów, o tyle niewielu posiadaczy analizatorów spalin jest świadomych, że i na nich ciąży podobny obowiązek. Podobnie błędne i również rozpowszechnione jest przekonanie, że obowiązkowa kontrola metrologiczna analizatorów spalin dotyczy tylko tych używanych na stacjach kontroli pojazdów.

Tymczasem obowiązująca Ustawa o Miarach wyraźnie stwierdza, że przyrząd podlegający obowiązkowemu uwierzytelnieniu nie może znajdować się „w stanie gotowości do pracy w miejscu jego stosowania bez ważnego dokumentu uwierzytelnienia”. Analizator spalin jest takim właśnie przyrządem zgodnie z zarządzeniem Prezesa Głównego Urzędu Miar, ponieważ w trosce o środowisko naturalne uznano, że właściwa kontrola metrologiczna spalin samochodowych może ograniczyć emisję szkodliwych substancji. Nie dotyczy to tylko stacji kontroli pojazdów, gdzie odbywa się eliminacja pojazdów przekraczających dozwolone normy, ale także warsztatów naprawczych dokonujących regulacji i naprawy silników. Niezwykle ważne jest zatem uzyskanie pewności, że użyte do tego celu analizatory spalin poprawnie wskazują badane wartości. Taką pewność może dać porównanie wskazań analizatorów z ściśle kontrolowanymi wzorcami.

Zasady kontroli metrologicznej analizatorów spalin są uregulowane przez zarządzenie Prezesa Głównego Urzędu Miar z dnia 20/5/1996 (Dziennik Urzędowy Miar i Probiernictwa nr 13 poz. 73).

Pierwszym etapem kontroli jest zatwierdzenie typu analizatora spalin przeznaczonego do sprzedaży na terenie RP. Wypełnienie tego obowiązku ciąży na producentach i importerach wprowadzających dany typ analizatora spalin na rynek polski. Zatwierdzenie typu analizatora jest ważne na określony czas (5 lat).

Proces zatwierdzenia typu potwierdza nie tylko poprawność wskazań, ale również poprzez szereg czynności kontrolnych sprawdza się działanie analizatorów

w różnych warunkach i okresach użytkowania.

Drugim etapem kontroli metrologicznej jest uwierzytelnienie każdego egzem-

Fot. Bosch

Lista analizatorów posiadających zatwierdzenie typu, a więc dopuszczonych do stosowania na terenie RP*

Producent / marka	Typy analizatorów				
Atal	AT 500	AT 501			
AVL List	DiGas 465	DiGas 4000	DiGas 4000L	DiCom 4000	
Awat	Auto-CO	AG 4			
Bosch	ETT 008.55	BEA 250	BEA 350		
Brisk	JT 283 A				
Cartec	CET 2000 C				
Crypton	Crypton 290	Crypton			
AU HI-SPE	290 GE				
DIP Division	G 750				
Galio Industrialdevelopment	Smart 2000				
Global Autotech	Gats 1000 N				
Grundig	LS 5000	VAG 1788	AG 2000		
Hermann	MHC 218	MHC 222			
ISC Ltd. Sp. z o.o.	Oliver	Oliver	Oliver		
K-90	K-9000	K-9000 P			
Junkalor	Infralyt 4000				
Maha	MGT 5				
Motorscan 8000	Leader 8003	Kompact 8020	Eurogas		
Radiotechnika	AI 8301	AI 9500	AI 2101	AI 9600	AI 9502
Sagem	Optima 4040	5040	Optima 4040	Ultima 600	
Saxon	Infralyt CL KI I				
Siemens AG 008.70	MOT 240/ETT 008.70	MOT 250/ETT 008.70	MOT 251/ETT	ETT 8.70	
Sun	MGA 1200	DGA 1800	SGM 2004 kl.II	DGA 1000	MGA 1500
Tecnotest	Tecnotest model 488, wersje: A, Plus, Tank	Tecnotest model 488 X			
VLT	VLT 3000-K/L/S				

* źródło Laboratorium Analizy Gazów Zakładu Fizykochemii GUM

plarza analizatora spalin potwierdzone odpowiednim świadectwem, które ważne jest maksymalnie przez 13 miesięcy i po tym terminie musi być odnowione. W przypadku uszkodzenia i naprawy analizatora w okresie ważności świadectwa należy dokonać powtórnego uwierzytelnienia. Obowiązek pierwszego uwierzytelnienia spoczywa na importerze, producencie, sprzedawcy i użytkowniku. Następnie w trakcie eksploatacji obowiązek ten dotyczy zarówno użytkownika, jak i punktu serwisującego, a w szczególności dokonującego naprawy analizatora.

Zakres czynności wchodzących w skład uwierzytelniania analizatora spalin obejmuje:

- oględziny zewnętrzne mające na celu identyfikację analizatora, jego oznaczeń i niezbędnego wyposażenia;
- sprawdzenie szczelności analizatora oraz testu HC, mające na celu wyeliminowanie wpływu innych gazów na wynik badań spalin badanego silnika;
- sprawdzenie poprawności wskazań w dwóch zakresach pomiarowych;
- sprawdzenie działania systemu sygnalizującego zbyt niski przepływ gazu oraz kontrolę wskazań przy strumieniu minimalnym (ten test sprawdza, czy analizator „wymusza” wymianę zanieczyszczonych filtrów lub usunięcie innych przeszkód na drodze przepływu gazów oraz ujawnia ewentualne „obce” gazy z otoczenia, przedostające się do analizatora pomimo pozytywnego wyniku testu szczelności.

Zatwierdzenia typu analizatora spalin dokonuje Laboratorium Fizykochemii Głównego Urzędu Miar w Warszawie. Uwierzytelnień, poza powyższym, dokonują laboratoria niektórych Urzędów Miar i Akredytowane Laboratoria Pomiarowe:*

- Laboratorium Pomiarowe Obwodowego UM w Rybniku,
- Laboratorium Pomiarowe Okręgowego UM w Gdańsku,
- Laboratorium Pomiarowe Okręgowego UM w Szczecinie,
- Akredytowane Laboratorium Pomiarowe Radiotechnika Serwis we Wrocławiu,
- Akredytowane Laboratorium Pomiarowe AutoStoma w Lublinie,
- Akredytowane Laboratorium Pomiarowe Pimot w Warszawie,
- Akredytowane Laboratorium Pomiarowe Haik w Swarzędzu koło Poznania.

Mariusz Nowicki

